

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny

KPS.410.003.08.2022

Pan
Paweł Kacprzyk
Towarzystwo Opieki Nad Ociemniałymi
ul. Brzozowa 75
Laski, 05-080 Izabelin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.443.159.2022 Komisji Rozstrzygającej
w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 28 listopada 2022 r.

P/22/033 Usługi asystenta osobistego jako wsparcie społeczne osób niepełnosprawnych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Towarzystwo Opieki Nad Ociemniałymi Stowarzyszenie ¹ , ul. Brzozowa 75, Laski, 05-080 Izabelin
Kierownik jednostki kontrolowanej	Paweł Kacprzyk, Prezes Zarządu Stowarzyszenia od 2 listopada 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Przygotowanie, wykonanie i rozliczenie zadania określonego w umowie dotyczącej realizacji Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami” ² oraz uzyskanie zakładanych efektów.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2021. Do realizacji celu kontroli wykorzystano także dokumenty sporządzone przed i po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny
Kontroler	1. Mateusz Pastuszko, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPS/52/2022 z 28 lipca 2022 r. 2. Michał Przybylski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPS/51/2022 z 28 lipca 2022 r.

(akta kontroli str. 1-2)

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Towarzystwo prawidłowo wykonywało usługi asystenckie wobec osób z niepełnosprawnościami w ramach realizowanego zadania publicznego w okresie od grudnia 2020 r. do grudnia 2021 r. Wsparcie świadczone przez asystentów było zgodne z potrzebami zgłoszonymi przez uczestników na etapie wnioskowania o usługę. Stowarzyszenie zatrudniło asystentów spełniających wymagania określone w Programie „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami” – edycja 2020-2021, w liczbie odpowiadającej potrzebom uczestników. Cele założone w ofertach realizacji zadania publicznego w ramach Programu⁵ zostały przez Towarzystwo osiągnięte, a otrzymane środki finansowe zostały rozliczone w terminie. Stowarzyszenie przekazało do Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej⁶ sprawozdania z realizacji zadania publicznego za 2020 r. i 2021 r. oraz sprawozdanie końcowe w terminach określonych w § 7 ust. 1-3 umowy w sprawie wysokości i trybu przekazywania środków Funduszu Solidarnościowego na realizację zadania w ramach Programu⁷.

¹ Dalej: Towarzystwo lub Stowarzyszenie.

² Program Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami” – edycja 2020-2021 (dalej: Program).

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: oferta.

⁶ Dalej: Ministerstwo.

⁷ Dalej: umowa na realizację zadania.

Oferta Towarzystwa na 2020 r. zawierała koszty pośrednie w kwocie przekraczającej maksymalny poziom 10% kosztów bezpośrednich o 1320,20 zł, co stanowiło naruszenie postanowień działu V ust. 2.2. ogłoszenia o otwartym konkursie ofert w ramach Programu⁸. Stowarzyszenie wydatkowało na koszty pośrednie łącznie 16 639,20 zł (w tym 1163,83 zł w 2020 r. i 15 475,37 zł w 2021 r.) oraz na koszty bezpośrednie łącznie 9172,30 zł w 2021 r. z innego rachunku bankowego od wskazanego w umowie na realizację zadania, co było niezgodne z 3 ust. 6 umowy na realizację zadania. W pięciu przypadkach Stowarzyszenie dokonało zwrotu kosztów przejazdu w wysokości przekraczającej miesięczny limit 200 zł. Łączna kwota przekroczenia tego limitu wyniosła 252,31 zł.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

1. Oferta realizacji zadania publicznego w ramach Programu

Opis stanu faktycznego

Towarzystwo złożyło dwie oferty (na 2020 r. i na 2021 r.), w odpowiednim terminie, na właściwych formularzach oraz podpisane przez upoważnioną osobę, zgodnie z działem VIII ust. 2 Programu oraz działem VIII ogłoszenia.

Stowarzyszenie prowadziło działalność na rzecz osób niepełnosprawnych co najmniej trzy lata od dnia złożenia oferty, a w statucie Towarzystwa znajdował się zapis o prowadzeniu działań na rzecz osób niepełnosprawnych, co zgodnie z działem III ogłoszenia uprawniało je do otrzymania dofinansowania w ramach Programu.

(akta kontroli str. 6-23, 35-53)

Złożone oferty zawierały kalkulację przewidywanych kosztów z uwzględnieniem ich podziału na bezpośrednie i pośrednie, zgodnie z działem V ust. 2.1 oraz 2.2. ogłoszenia. Łączny koszt realizacji zadania publicznego, zgodnie z poszczególnymi ofertami, wynosił:

- a. 87,3 tys. zł w pierwotnej ofercie Towarzystwa na 2020 r. obejmującej okres od września do grudnia 2020 r., w tym koszty bezpośrednie wynosiły 79,5 tys. zł, a koszty pośrednie 7,8 tys. zł;
- b. 7,9 tys. zł w zmienionej i przyjętej do dofinansowania przez Ministerstwo ofercie na 2020 r., obejmującej miesiąc grudzień 2020 r., w tym koszty bezpośrednie wynosiły 6 tys. zł, a koszty pośrednie 1,9 tys. zł;
- c. 338,4 tys. zł w pierwotnej ofercie Towarzystwa na cały 2021 r., w tym koszty bezpośrednie wynosiły 308,9 tys. zł, a koszty pośrednie 29,5 tys. zł;
- d. 337 tys. zł w zmienionej i przyjętej do dofinansowania przez Ministerstwo ofercie na cały 2021 r., w tym koszty bezpośrednie wynosiły 307,5 tys. zł, a koszty pośrednie 29,5 tys. zł.

We wszystkich wymienionych ofertach Stowarzyszenia wskazano również koszty rodzajowe wraz z kosztami jednostkowymi planowanego zadania, zgodnie z działem VIII ust. 7 ogłoszenia. Przedstawione koszty zostały uzasadnione w opisie zadania.

W ofercie wskazano planowaną liczbę osób, które miały zostać objęte usługami świadczonymi przez asystentów. W 2020 r. usługami asystenta planowano objąć 10 osób, przewidywana łączna liczba godzin usług asystenta wynosiła 200 godzin, a koszt godziny usługi wynosił 30 zł. W 2021 r. usługami asystenta planowano objąć 20 osób, przewidywana łączna liczba godzin usług asystenta wynosiła 7200 godzin, a koszt godziny usługi wynosił 40 zł.

---

⁸ Dalej: ogłoszenie.

Z usług świadczonych w ramach Programu miały korzystać wyłącznie osoby dorosłe, posiadające orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności.

(akta kontroli str. 35-53)

Bezpośrednim efektem realizacji zadania zgodnie z ofertą miał być zwiększony dostęp do usług asystenta osobistego dla osób z dysfunkcją wzroku, umożliwiający osobom niewidomym i słabo widzącym prowadzenie bardziej aktywnego i samodzielnego życia. W ofercie wskazano zasoby kadrowe, które stanowili doświadczeni pracownicy Towarzystwa, posiadający odpowiednie kwalifikacje, jak również zasoby rzeczowe, tj. budynki, internaty, pracownie, biblioteki, gabinety lekarskie, kuchnie, stołówki, pokoje noclegowe dostosowane do osób z dysfunkcją wzroku. Zasoby finansowe miały być pokryte w pełni ze środków Ministerstwa.

Do oferty załączono wszystkie wymagane dokumenty zgodnie z działem IX ust. 1 ogłoszenia. Oferta zawierała wiarygodne dane i informacje.

(akta kontroli str. 35-53, 383)

2. Realizacja zadania publicznego określonego w umowie

Opis stanu
faktycznego

Towarzystwo w dniu 16 grudnia 2020 r. podpisało umowę na realizację zadania w okresie od 1 grudnia 2020 r. do 31 grudnia 2021 r. W trakcie realizacji zadania umowa nie była aneksowana. Realizację usług asystenta osoby z niepełnosprawnością rozpoczęto 1 grudnia 2020 r.

(akta kontroli str. 54-65, 387-426)

Z planowanych 10 osób, które miały zostać objęte wsparciem w 2020 r., Towarzystwo świadczyło usługi asystenckie wobec ośmiu osób, przy całkowitym wykorzystaniu 200 godzin zaplanowanych w ofercie. Prezes Zarządu wyjaśnił, że powyższa różnica w liczbie osób objętych wsparciem wynikała z opóźnień po stronie Ministerstwa dotyczących formalności związanych z podpisaniem umowy.

W 2021 r. usługami asystenta objęto łącznie 31 osób, z 20 osób zaplanowanych w ofercie. Łącznie zrealizowano 7188 z 7200 zaplanowanych godzin. Prezes Zarządu wyjaśnił, że nie wykorzystano wszystkich godzin, ponieważ zaplanowane godziny w ofercie były maksymalnymi do wykorzystania w danej edycji, a poszczególni uczestnicy mogli korzystać ze wsparcia w takim wymiarze, jakiego potrzebowali.

(akta kontroli str. 300-303, 310-313, 337)

Łącznie na koszty przejazdu Towarzystwo wydatkowało 44 zł w 2020 r. i 12 tys. zł w 2021 r., na koszty zakupu biletów na wydarzenia 114 zł w 2021 r., natomiast nie poniosło żadnych wydatków związanych z kosztami ubezpieczeń OC i NNW oraz zakupu środków ochrony osobistej. Stowarzyszenie informowało asystentów o możliwości skorzystania z ubezpieczenia, jednak wszyscy rezygnowali z niej, ponieważ w chwili podjęcia zatrudnienia w Towarzystwie dysponowali już takim ubezpieczeniem. Stwierdzono cztery przypadki przekroczenia limitu miesięcznego wynoszącego 200 zł na pokrycie kosztów związanych z dojazdami asystentów (opis stwierdzonej nieprawidłowości znajduje się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 300-303, 310-313, 348)

Towarzystwo zrealizowało obowiązek informowania o uzyskanym wsparciu finansowym w ramach Programu, wynikającym z § 5 ust. 1 i 2 umowy na realizację zadania, poprzez zamieszczenie informacji o realizacji zadania publicznego na swojej stronie internetowej w grudniu 2020 r. oraz w sierpniu 2021 r., a także poprzez rozmieszczenie w siedzibie plakatów informujących o otrzymaniu środków pieniężnych z Funduszu Solidarnościowego.

(akta kontroli str. 379-382)

W latach objętych kontrolą do Towarzystwa nie wpłynęły żadne skargi na poziom, zakres, sposób wykonywania usług asystenckich oraz dotyczące osób asystentów.

(akta kontroli str. 339)

Pracownicy Ministerstwa nie przeprowadzali kontroli w Stowarzyszeniu w zakresie dotyczącym umowy na realizację zadania.

(akta kontroli str. 339)

2.1. Przyznawanie usług świadczonych przez asystentów osoby z niepełnosprawnościami

Opis stanu faktycznego

Towarzystwo nie opracowało zasad przyznawania usług asystenta. Decyzję o przyznaniu usług podejmował koordynator po uzgodnieniu z uczestnikiem i asystentem. Każdy przystępujący do programu miał możliwość skorzystania z równej liczby godzin – średnio 30 godzin miesięcznie. Nie stwierdzono przypadków przekroczenia limitu miesięcznego 60 godzin usług asystenta świadczonych wobec jednego uczestnika, określonego w dziale V ust. 11 Programu.

(akta kontroli str. 339, 387-426)

W 2020 r. do Towarzystwa wpłynęło osiem kart zgłoszeniowych, a w 2021 r. – 31. Wszystkie osoby zostały objęte wsparciem w ramach Programu.

(akta kontroli str. 325)

Sytuacja epidemiczna w latach 2020 i 2021 miała wpływ na realizację usług asystenckich świadczonych przez Stowarzyszenie, ponieważ wprowadzanie okresowych obostrzeń uniemożliwiało uczestnikom pełne korzystanie z usług wsparcia, jak również spowodowało mniejsze zainteresowanie uczestników korzystaniem z usług instytucji kultury.

(akta kontroli str. 340)

2.2. Zakres usług świadczonych przez asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnościami

Opis stanu faktycznego

Badaniem objęto próbę 20 z 31 osób z niepełnosprawnościami⁹, które wniosowały o przyznanie usług asystenta. Osoby te złożyły kartę zgłoszenia do Programu wraz z wymaganymi załącznikami, tj. orzeczeniami o stopniu niepełnosprawności lub orzeczeniami równoważnymi. Wszystkie osoby zainteresowane uczestnictwem otrzymały wsparcie asystenta. Czas oczekiwania na przyznanie usługi, tj. czas od dnia złożenia karty zgłoszenia do Programu do dnia realizacji pierwszej usługi, wyniósł średnio ok. 9 dni, w tym najszybciej usługa została rozpoczęta w dniu zgłoszenia, a najpóźniej po 29 dniach od zgłoszenia uczestnika, co wynikało z decyzji podjętej przez uczestnika Programu.

W przypadku dwóch osób z niepełnosprawnościami świadczenie usług asystenta rozpoczęło się przed datą, która została wskazana w karcie zgłoszenia do Programu. Karta pierwszego uczestnika została złożona 4 stycznia 2021 r., a pierwsze usługi świadczone 2 stycznia 2021 r. (dwie godziny) oraz 3 stycznia 2021 r. (jedna godzina). Drugi uczestnik złożył kartę zgłoszenia do Programu 5 stycznia 2021 r., a pierwszą usługę wykonano 2 stycznia 2021 r. (2,5 godziny). Prezes Zarządu wyjaśnił, że w obu przypadkach karty zgłoszeniowe zostały złożone 2 stycznia 2021 r., a inne daty zostały wpisane na nich przez pomyłkę.

Usługi asystenckie polegały głównie na: wsparciu wyjścia z domu (na spacer, do lekarza, do znajomych, rodziny, na spotkania, do kościoła), pomocy z załatwianiu spraw urzędowych, pomocy w prowadzeniu gospodarstwa domowego (robienie

⁹ W tym osiem osób, które rozpoczęły uczestnictwo w 2020 r. i 12, które przystąpiły do Programu w 2021 r. Wszystkie osoby posiadały orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności.

zakupów, dobór ubrań), pomocy lektorskiej. Rodzaj otrzymywanej pomocy był zgodny z wskazanym przez uczestnika w karcie zgłoszenia do Programu. W Towarzystwie nie ustalano harmonogramów realizacji pomocy dla uczestników.

(akta kontroli str. 195-281, 338, 346, 387-426)

W zdecydowanej większości przypadków (16 asystentów) usługi realizowane były przez asystentów wskazanych przez osoby z niepełnosprawnościami, zgodnie z działem V ust. 3 lit. c Programu. W czterech pozostałych przypadkach usługi świadczyli pracownicy Towarzystwa, posiadający udokumentowane doświadczenie w udzielaniu bezpośredniej pomocy osobom z niepełnosprawnościami, zgodnie z postanowieniami działu V ust. 3 lit b Programu.

(akta kontroli str. 326, 385)

Przed przystąpieniem do Programu uczestnicy składali oświadczenie, że zapoznali się lub zostali zapoznani z jego treścią, w tym w zakresie postanowienia działu V ust. 8, zgodnie z którym w godzinach realizacji usług asystenta świadczonych w ramach Programu, nie mogą być świadczone usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹⁰, usług finansowanych w ramach Funduszu Solidarnościowego lub usług finansowanych z innych źródeł obejmujących analogiczne wsparcie do świadczonego w ramach Programu.

(akta kontroli str. 194, 196, 200)

Koszt godziny usług asystenta w Towarzystwie wynosił 30 zł brutto w 2020 r. i 40 zł brutto w 2021 r., co odpowiadało maksymalnemu wynagrodzeniu godzinowemu przewidzianemu w Programie. Nie stwierdzono przypadków przekroczenia powyższych stawek godzinowych w okresie realizacji zadania publicznego.

(akta kontroli str. 35-53, 199-281)

W badanej próbie dokumentacji 20 osób objętych wsparciem znajdowały się karty realizacji usług wypełniane przez asystentów, a także ewidencja biletów komunikacji publicznej/prywatnej oraz ewidencja przebiegu pojazdu. Dokumentacja była wypełniana w sposób zgodny ze wzorami dokumentów określonymi w Programie. Na podstawie dokumentacji niemożliwe było stwierdzenie, czy poszczególni asystenci świadczyli w tym samym czasie usługi asystenckie tylko wobec jednej osoby, ponieważ asystenci w kartach realizacji usług nie wskazywali godzin, w których usługi były świadczone, a tylko łączną liczbę godzin usług świadczonych w danym dniu.

(akta kontroli str. 199-281, 387-426)

Stowarzyszenie nie przyznawało dodatkowych godzin usług asystenckich finansowanych ze środków własnych. Nie wystąpiły również przypadki rezygnacji uczestników z usług asystenta.

(akta kontroli str. 340)

2.3. Kadra świadcząca usługi

Opis stanu faktycznego

Badaniem objęto dokumentację 15 asystentów oraz koordynatora usług, z łącznie 24 osób zatrudnionych w okresie od 1 grudnia 2020 r. do 31 grudnia 2021 r. w ramach umowy na realizację zadania. 11 z 15 asystentów zostało wskazanych przez uczestników Programu lub jego opiekuna prawnego. W pozostałych czterech przypadkach asystentami były osoby posiadające co najmniej 6-miesięczne, udokumentowane doświadczenie w udzielaniu bezpośredniej pomocy osobom z niepełnosprawnościami, zgodnie z działem V ust. 3 lit. b Programu. Wszyscy

¹⁰ Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, ze zm.

asystenci zatrudnieni przez Towarzystwo otrzymywali taką samą stawkę godzinową, tj. 30 zł brutto w 2020 r. i 40 zł brutto w 2021 r.

(akta kontroli str. 173-184, 326, 385)

Koordinator usług zatrudniony przez Towarzystwo posiadał co najmniej 6-miesięczne doświadczenie w zakresie zarządzania i organizacji usług w zakresie tożsamym z przedmiotem realizowanego zadania publicznego. Miesięczne wynagrodzenie koordynatora wynosiło 1500 zł w 2020 r. i 1700 zł w 2021. Koordinator odpowiadał za zarządzanie asystentami osobistymi zatrudnionymi w ramach realizowanego zadania publicznego, nadzór nad kwalifikowalnością ponoszonych wydatków, a także przygotowanie sprawozdań zgodnie z umową na realizację zadania oraz prowadzenie i archiwizowanie dokumentacji. Koordinator prowadził również na bieżąco rozmowy z asystentami oraz z uczestnikami Programu w zakresie wykonywanej pracy i realizacji zadań powierzanych asystentom.

(akta kontroli str. 35-53, 342, 385)

W trakcie realizacji zadania publicznego do końca 2021 r. z pracy dla Towarzystwa zrezygnowało dwóch z 23 asystentów: z powodu stanu zdrowia oraz z powodu rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej. Nie wystąpiły przypadki pracy asystentów w nadgodzinach.

(akta kontroli str. 326, 340)

Stowarzyszenie w trakcie realizacji zadania publicznego do 31 grudnia 2021 r. nie świadczyło usług na rzecz dzieci z niepełnosprawnościami do 16. roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności.

(akta kontroli str. 347)

3. Wydatkowanie środków i rozliczenie zadania usługi asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnościami

Opis stanu faktycznego

W związku z realizacją zadania publicznego Towarzystwo w 2020 r. wydatkowało łącznie 6044 zł (100% zaplanowanej kwoty) na poczet kosztów bezpośrednich, w tym:

- 6 tys. zł na koszty godzin usług asystentów,
- 44 zł na koszty przejazdów.

W przypadku kosztów pośrednich Stowarzyszenie wydatkowało łącznie 1924,60 zł (100% zaplanowanej kwoty), w tym:

- 0,4 tys. zł na koszty wynagrodzenia kadry administracyjnej,
- 1,5 tys. zł na koszty wynagrodzenia koordynatora Programu,
- 24,6 zł na koszty połączeń telefonicznych asystentów.

W 2021 r. Towarzystwo wydatkowało łącznie 299,6 tys. zł z 307,5 tys. zł zaplanowanych kosztów bezpośrednich (97,4%), w tym:

- 287,5 tys. zł z zaplanowanych 288 tys. zł (99,8%) na koszty godzin usług asystenta,
- 12 tys. zł (100% zaplanowanej kwoty) na koszty przejazdów,
- 144 zł z zaplanowanych 6 tys. zł (2,4%) na koszty zakupu biletów na wydarzenia,
- 0 zł z zaplanowanych 1,5 tys. zł na koszty ubezpieczeń OC i NNW.

Na poczet kosztów pośrednich w 2021 r. Stowarzyszenie wydatkowało 29,3 tys. zł z zaplanowanych 29,5 tys. zł (99,1%), w tym:

- 4,8 tys. zł (100% zaplanowanej kwoty) na koszty wynagrodzenia kadry administracyjnej;
- 20,4 tys. zł (100% zaplanowanej kwoty) na koszty wynagrodzenia koordynatora Programu;

– 3,6 tys. zł (100% zaplanowanej kwoty) na koszty przeznaczone na zakup materiałów biurowych niezbędnych do realizacji zadań;

– 0,5 tys. zł z zaplanowanych 0,7 tys. zł (64,9%) na koszty połączeń telefonicznych asystentów.

Otrzymane kwoty były zgodne z wnioskowanymi przez Towarzystwo i stanowiły 100% całkowitej kwoty realizacji zadania. Ministerstwo przekazało środki pieniężne na realizację zadania w łącznie czterech transzach z zachowaniem terminów określonych w § 3 ust. 2 umowy na realizację zadania.

(akta kontroli str. 82, 89, 99-100, 300-303, 310-313)

Towarzystwo prowadziło wyodrębniony rachunek bankowy dla środków przekazanych w ramach Programu, który został wskazany w § 3 ust. 4 umowy na realizację zadania. Wszystkie koszty bezpośrednie związane z wynagrodzeniami asystentów były ponoszone z ww. rachunku, jednak w przypadku kosztów pośrednich związanych z wynagrodzeniem koordynatora usług, kosztów wynagrodzenia kadry administracyjnej za okres od grudnia 2020 r. do grudnia 2021 r. i faktury za połączenia telefoniczne oraz kosztów bezpośrednich dotyczących zakupu biletów na wydarzenia i kosztów przejazdów za okres od kwietnia do grudnia 2021 r., Stowarzyszenie dokonywało płatności z innego rachunku bankowego (opis stwierdzonej nieprawidłowości znajduje się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 69-100)

Towarzystwo wydatkowało w całości środki pieniężne otrzymane w ramach Programu na realizację zadania w 2020 r. W 2021 r. środki pieniężne z Funduszu Solidarnościowego zostały wydatkowane w 97,6%. Stowarzyszenie dokonało zwrotu niewykorzystanych środków w wysokości 8,1 tys. zł (w tym 252,60 zł kosztów pośrednich) do Ministerstwa, w terminie określonym w § 3 ust. 8 pkt 5 umowy na realizację zadania. Większość kwoty 8,1 tys. zł stanowiło: 5,8 tys. zł zaplanowanych na zakup biletów na wydarzenia, 1,5 tys. zł zaplanowanych na koszty ubezpieczeń OC i NNW. Towarzystwo wydatkowało otrzymane środki pieniężne zgodnie z przeznaczeniem.

(akta kontroli str. 300-303, 310-313, 323)

Badaniem objęto próbę 15 dowodów księgowych na łączną kwotę 32,9 tys. zł (10% zrealizowanych wydatków w 2021 r.). Towarzystwo prowadziło wyodrębnioną dokumentację finansowo-księgową i ewidencję księgową w realizacji Programu w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych. Badane dowody księgowe były opisywane zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 29 września 1994 o rachunkowości¹¹ oraz § 4 ust. 1 umowy na realizację zadania.

(akta kontroli str. 101-157, 158-170, 171-172, 352-358)

Na poczet kosztów pośrednich Towarzystwo otrzymało od Ministerstwa 1,9 tys. zł w 2020 r., co stanowiło 31,8% otrzymanych kosztów bezpośrednich. W 2021 r. w ramach kosztów pośrednich Stowarzyszenie otrzymało 29,5 tys. zł, co stanowiło 9,6 % otrzymanych kosztów bezpośrednich. Towarzystwo zaplanowało i wydatkowało w 2020 r. koszty pośrednie w wysokości przekraczającej 10% kosztów bezpośrednich. Opis tej nieprawidłowości znajduje się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Koszty pośrednie nie były zwiększane w okresie trwania umowy i zostały wydatkowane w kwocie nie większej od określonej w ofertach na 2020 r. i 2021 r.

(akta kontroli str. 35-53, 300-303, 310-313)

---

¹¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 217, ze zm.

Towarzystwo przekazało do Ministerstwa sprawozdania merytoryczne i finansowe z realizacji zadania w 2020 r. i w 2021 r. w terminach określonych w § 7 ust. 1-3 umowy na realizację zadania. Ministerstwo zatwierdziło sprawozdania z realizacji zadania publicznego za 2020 r. i 2021 r., jednak do zakończenia czynności kontrolnych Towarzystwo nie otrzymało informacji o zatwierdzeniu sprawozdania końcowego z realizacji zadania publicznego za okres dwóch lat. Sprawozdania zawierały dane zgodne ze stanem faktycznym i wynikały z dokumentów źródłowych oraz z ewidencji księgowej. Nie stwierdzono również przypadków ponoszenia przez Towarzystwo wydatków nieracjonalnych i nieefektywnych.

Stwierdzono, że w sprawozdaniu za 2020 r. ujęto wydatki niekwalifikowane w wysokości 1320,20 zł dotyczące kosztów pośrednich poniesionych w wysokości wyższej od określonej w dziale 5 ust. 2.2. ogłoszenia. W sprawozdaniu za 2021 r. ujęte zostały wydatki niekwalifikowane w łącznej wysokości 36 573,81 zł dotyczące wydatków ponoszonych przez Stowarzyszenie z rachunku innego od wskazanego w umowie na realizację zadania (36 321,50 zł) oraz poniesienia kosztów przejazdu z przekroczeniem miesięcznego limitu 200 zł (252,31 zł).

(akta kontroli str. 300-318, 347, 352-358)

Towarzystwo osiągnęło zakładane rezultaty realizacji zadania publicznego poprzez zwiększenie dostępności usług asystenckich dla osób z niepełnosprawnościami.

(akta kontroli str. 300-303, 310-313)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Towarzystwo w przypadku czterech asystentów dokonało refundacji kosztów przejazdu przekraczając miesięczny limit 200 zł, co było niezgodne z postanowieniem działu V ust. 2.1 lit. b ogłoszenia¹². Łączna kwota nienależnie dokonanego zwrotu kosztów związanych z dojazdami asystentów wynosiła 252,31 zł. Pierwszy z asystentów otrzymał zwrot w wysokości 220,65 zł za czerwiec 2021 r., drugi 227,75 zł za kwiecień 2021 r., trzeci 335,85 zł za grudzień 2021 r., czwarty po 234,03 zł za lipiec i sierpień 2021 r.

Prezes Zarządu wyjaśnił, że przekroczenie miesięcznych kwot wynikało ze zgłoszenia ustnego przez uczestników wyjątkowych sytuacji wymagających usług asystenta. Decyzja w tym zakresie została podjęta, ponieważ Towarzystwo dysponowało wolnymi środkami pieniężnymi zaplanowanymi na tę kategorię kosztów, które nie zostały wykorzystane przez innych asystentów. Ustosunkowując się do tych wyjaśnień, należy wskazać, że miesięczny limit został określony jednoznacznie na poziomie 200 zł, a w Programie nie przewidziano wyjątków od tej wysokości kwalifikowanych kosztów przejazdu asystentów osób z niepełnosprawnościami.

(akta kontroli str. 282-299, 339)

2. Towarzystwo ponosiło część kosztów pośrednich w łącznej wysokości 16 639,20 zł¹³ oraz część kosztów bezpośrednich w wysokości 9172,30 zł¹⁴ z innego rachunku bankowego od wskazanego w umowie na realizację zadania, co było niezgodne z § 3 ust. 6 tej umowy.

¹² Zgodnie z przywołanym postanowieniem ogłoszenia, wydatkiem kwalifikowanym jest koszt zakupu biletów komunikacji publicznej/prywatnej jednorazowych lub miesięcznych oraz koszty przejazdu własnym/innym środkiem transportu asystentów w związku z wyjazdami, które dotyczą realizacji usług wymienionych w treści Programu, w wysokości nie większej niż 200 zł miesięcznie.

¹³ W tym 1163,83 zł w ramach realizacji zadania publicznego w 2020 r. i 15 475,37 zł w ramach realizacji zadania publicznego w 2021 r.

¹⁴ Kwota w całości dotycząca realizacji zadania publicznego w 2021 r.

Zgodnie z przywołanym postanowieniem umowy, Stowarzyszenie zobowiązało się do ponoszenia wydatków związanych z przedmiotem umowy za pośrednictwem wyodrębnionego rachunku bankowego, który został wskazany w § 3 ust. 4 tej umowy. Wydatki poniesione z naruszeniem postanowień umowy dotyczyły:

a/ kosztów pośrednich związanych z wynagrodzeniem¹⁵ koordynatora usług (21 900 zł¹⁶) i kadry administracyjnej (5200 zł¹⁷) oraz połączeń telefonicznych (49,20 zł);

b/ kosztów bezpośrednich związanych z kosztami przejazdu (9028,30 zł¹⁸) oraz zakupu biletów na wydarzenia (144 zł).

Prezes Zarządu wyjaśnił, że koszty związane z wynagrodzeniem koordynatora usług, którym był etatowy pracownik Towarzystwa, a także koszty pracowników administracyjnych, były ponoszone z innego rachunku bankowego, ponieważ w programie płacowym Stowarzyszenia nie było możliwości podziału etatu na dwie listy płac, w związku z czym Kierownik Działu Kadr i Płac podjął decyzję o wypłacaniu całości wynagrodzenia koordynatora z innego rachunku Towarzystwa, a następnie dokonywaniu refundacji części wynagrodzenia w wysokości określonej w umowie z wyodrębnionego rachunku bankowego. W odniesieniu do kosztów przejazdu i kosztów zakupu biletów na wydarzenia Prezes Zarządu wyjaśnił, że ze względu na koszty prowizji ponoszone za każdy przelew, uznano, że celowym będą wypłaty z kasy Towarzystwa i dokonanie jednorazowej refundacji z wyodrębnionego rachunku bankowego Towarzystwa.

Zgodnie z wyciągami z rachunku bankowego, Stowarzyszenie dokonało refundacji 36 321,50 zł z wyodrębnionego rachunku bankowego wskazanego w umowie na realizację zadania na rachunek bankowy Towarzystwa. W ocenie NIK, powyższe było niezgodne z postanowieniem zawartej umowy na realizację zadania, która jednoznacznie określała katalog kosztów dopuszczalnych do ponoszenia z innego rachunku bankowego od wskazanego w § 3 ust. 4 tej umowy. W związku z powyższym, po odliczeniu kosztów ZUS i US, kwota 25 811,50 zł, w tym 16 639,20 zł poniesionych kosztów pośrednich oraz 9172,30 zł kosztów bezpośrednich, stanowiła koszty niekwalifikowane.

(akta kontroli str. 55, 57, 60, 69-70, 76-77, 80, 84, 87, 100, 323, 328, 346, 351)

3. Towarzystwo w ofercie realizacji zadania publicznego w 2020 r. zaplanowało, a następnie poniosło wydatki na koszty pośrednie w wysokości przekraczającej 10% kosztów bezpośrednich, co było niezgodne z działem V ust. 2.2. ogłoszenia.

Zgodnie z przywołanym postanowieniem ogłoszenia, wydatkami kwalifikowanymi są koszty pośrednio związane z realizacją usług asystenta, w wysokości nie przekraczającej 10% kosztów bezpośrednich, których katalog został określony w dziale V ust. 2.1 ogłoszenia. Stowarzyszenie w 2020 r. poniosło na realizację zadania wydatki na kwotę 7968,60 zł, w tym 6044 zł na koszty bezpośrednie oraz 1924,60 zł na koszty pośrednie, które stanowiły 31,8% kosztów bezpośrednich. Stanowiło to przekroczenie dopuszczalnej kwoty kwalifikowanych kosztów pośrednich o 1320,20 zł.

¹⁵ Wynagrodzenia zawierały składki ZUS oraz podatek.

¹⁶ Przez cały okres trwania umowy Towarzystwo wypłacało w ramach kosztów pośrednich wynagrodzenie koordynatorowi usług z innego rachunku bankowego od wskazanego w umowie na realizację zadania (1500 zł w grudniu 2020 r. oraz po 1700 zł miesięcznie przez 12 miesięcy w 2021 r.), a z wyodrębnionego rachunku bankowego dokonywało refundacji tego wydatku.

¹⁷ 400 zł w grudniu 2020 r. oraz po 400 zł miesięcznie przez 12 miesięcy w 2021 r.

¹⁸ Stowarzyszenie do marca 2021 r. dokonywało płatności z tego tytułu z wyodrębnionego rachunku bankowego, zgodnie z postanowieniami umowy. Od kwietnia 2021 r. do grudnia 2021 r. Towarzystwo z wyjątkiem dwóch przypadków wypłacało asystentom zaliczkę w formie gotówki z kasy z innego konta bankowego na poczet przyszłych kosztów przejazdu.

Prezes Zarządu wyjaśnił, że koszty pośrednie wykazane w sprawozdaniu ponoszone przez Towarzystwo były zgodne z ofertą i § 2 umowy na realizację zadania. Ustosunkowując się do tych wyjaśnień, wskazać należy, że zgodnie z § 8 ust. 7 umowy na realizację zadania, środki Funduszu Solidarnościowego pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości, podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości określonej dla zaległości podatkowych na zasadach określonych w art. 169 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁹. W związku z powyższym, w ocenie NIK, kwota 1320,2 zł podlega zwrotowi na zasadach określonych w przywołanym paragrafie umowy.

(akta kontroli str. 35-39, 62, 100, 300-303, 305)

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

- Wnioski
1. Dokonanie korekty złożonego sprawozdania z realizacji Programu w ramach Funduszu Solidarnościowego i zwrot środków poniesionych na sfinansowanie wydatków niekwalifikowanych dotyczących:
    - a. poniesienia wydatków w łącznej wysokości 25 811,50 zł z innego rachunku bankowego od wskazanego w umowie na realizację zadania.
    - b. przekroczenia w pięciu przypadkach miesięcznego limitu kosztów przejazdu w łącznej wysokości 252,31 zł.
    - c. przekroczenia określonego w ogłoszeniu procentowego udziału kosztów pośrednich w 2020 r. o 1320,20 zł.
  2. Finansowanie z Funduszu Solidarnościowego kosztów bezpośrednio i pośrednio związanych z realizacją usług asystenta w sposób określony w umowie na realizację usług w kolejnych edycjach Programu.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania NIK
o sposobie wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

¹⁹ Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 15 września 2022 r.

Kontrolerzy
Mateusz Pastuszko
Specjalista kontroli państwowej

/-/

.....
podpis

Michał Przybylski
Specjalista kontroli państwowej

/-/

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny
p.o. Dyrektor
Dariusz Rogowski

/-/

.....
podpis

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał:

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny
p.o. Dyrektor
Dariusz Rogowski

.....
podpis